

เอกสารการเรียนรู้

คำพังเพย ที่ใช้บ่อย 100 คำ

www.wordyguru.com

14 สิงหาคม พ.ศ.2564

ตัวอย่าง คำพังเพย ที่ใช้บ่อย

- กงเกวียนกำเกวียน**
ความหมาย เวิร์นเองเวิร์น, กรรมสนองกรรม, เช่นทำแกเขาอย่างไร ตนหรือลูกหลานก็อาจจะถูกทำในทำนองเดียวกันอย่างนั้นบ้างเป็นกงกำกงเกวียน
- กรวดน้ำคว่ำขัน**
ความหมาย ตัดขาดไม่ขอเกี่ยวข้องกับ
- กระดั่งกาลนไฟ**
ความหมาย หญิงที่เคยแต่งงานหรือผ่านผู้ชายมาแล้วยอมรู้จักชั้นเชิงทางปรนนิบัติและเอาอกเอาใจผู้ชายได้ดีกว่าหญิงที่ยังไม่ได้แต่งงาน
- กระดีได้น้ำ**
ความหมาย ใช้เปรียบเทียบคนที่แสดงอาการดีอกดีใจจนตัวสั่นเช่นชาติใจเหมือนกระดีได้น้ำ
- กระต่ายขาเดียว**
ความหมาย ยืนกรานไม่ยอมรับ
- กระต่ายตื่นตูม**
ความหมาย ใช้เปรียบเทียบคนที่แสดงอาการตื่นตกใจง่ายโดยไม่ทันสำรวจให้ถ่องแท้ก่อน
- กระต่ายสามขา**
ความหมาย ยืนกรานไม่ยอมรับ
- กระต่ายหมายจันทร์**
ความหมาย ผู้ชายหมายปองผู้หญิงที่มีฐานะดีกว่า
- กาคาบพริก**
ความหมาย ลักษณะคนผิวดำแต่งตัวด้วยเสื้อผ้าแดง
- เกลือเป็นหนอน**
ความหมาย ญาติมิตรสามารถรยาบุตรธิดาเพื่อนร่วมงานหรือคนในบ้านคิดคดทรยศ

11. **ไถ่ถามเพราะชนคนงามเพราะแต่ง**
ความหมาย ความสวยงามเกิดขึ้นได้จากการปรุงแต่ง
12. **ไถ่เห็นดินงูเห็นนมไถ่**
ความหมาย ต่างฝ่ายต่างรู้ความลับของกันและกัน
13. **ชนทรายเข้าวัด**
ความหมาย การทำประโยชน์ให้ส่วนรวมโดยการกระทำอย่างไรอย่างหนึ่งแม้ไปกระทบกระเทือนให้ผู้อื่นเสียประโยชน์ก็ถือว่ายกให้กับส่วนรวมไม่ต้องมีอะไรมาชดเชยก็ได้
14. **ชนมจิ้นผสมน้ำยา**
ความหมาย พอดีกัน จะว่าข้างไหนดีกว่ากันไม่ได้
15. **ข่มเขาโคขื่น**
ความหมาย บังคับขึ้นใจผู้อื่นให้ทำตามที่ตนต้องการเช่นจะจัดแจงแต่งตามอารมณ์ให้กินหญ้าเราเหมือนข่มเขาโคขื่นให้กินหญ้า
16. **ข่มเขาโคขื่นให้กลืนหญ้า**
ความหมาย บังคับขึ้นใจผู้อื่นให้ทำตามที่ตนต้องการ
17. **ขว้างงูไม่พันคอ**
ความหมาย ทำอะไรแล้วผลร้ายกลับมาสู่ตัว
18. **ขวานผ่าซาก**
ความหมาย โผงผางไม่เกรงใจใคร(ใช้แค่กริยาพูด)
19. **ข้างนอกขรุขระข้างในต๊ะตึงโนนง**
ความหมาย สิ่งที่อยู่ภายนอกแล้วดูไม่สวยงามหรือดูไม่ดี แต่แท้จริงแล้วภายในนั้นมีความสวยงามหรือความดีซ่อนอยู่ภายใน
20. **ข้างนอกสุกใสข้างในเป็นโพรง**
ความหมาย สิ่งที่อยู่ภายนอกแล้วดูสวยงามดูดี แต่แท้จริงแล้วภายในนั้นแย่มาก เปรียบเทียบกับผลไม้ ที่ภายนอกผลสวยงาม แต่ภายในนั้นเป็นโพรงเนื่องจากมีแมลงกินหมดแล้ว
21. **ขิงก็ราข่าก็แรง**
ความหมาย ต่างก็จัดจ้านพอกๆกัน,ต่างก็มีอารมณ์ร้อนพอกๆกัน,ต่างไม่ยอมลดละกัน
22. **ขี้ข้างจับตักแดน**
ความหมาย การจัดทำสิ่งใดที่เป็นการโกลาหลโดยใช้เหตุหรือฐานะที่ทำนั้นเป็นสิ่ง

- เล็กน้อยไม่น่าจะต้องลงทุนหรือเตรียมการใหญ่โตเกินต้องการเหมือนคนลงทุน
มากได้ผลตอบแทนน้อย
23. **ขุนไม่ขึ้น**
ความหมาย เลี้ยงไม่เชื่องมีแต่เนรคุณ
24. **ขุนไม่เชื่อง**
ความหมาย เลี้ยงไม่เชื่องมีแต่เนรคุณ
25. **เข้าเมืองตาหลิ่วต้องหลิวตาตาม**
ความหมาย ประพฤติตัวเหมาะสมกับกาลเทศะ, ปรับตัวให้เข้ากับสถานที่ คน และ
สิ่งแวดล้อมที่ตัวเองอาศัยอยู่
26. **เขียนเสือให้วัวกลัว**
ความหมาย ทำอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้อีกฝ่ายหนึ่งเสียขวัญหรือเกรงขาม
27. **คดในข้องอในกระดูก**
ความหมาย มีสันดานคดโกง
28. **คนตายขายคนเป็น**
ความหมาย การจัดงานศพให้แก่ผู้ตายอย่างใหญ่โตทั้งที่ผู้อยู่ข้างหลังยากจนไม่
มีเงิน หรือต้องไปกู้เงินมาจนเป็นหนี้สิน
29. **คนล้มอย่าข้าม**
ความหมาย คนที่เคยมีอำนาจวาสนา แล้วหมดอำนาจ อย่าไปซ้ำเติมเขา เพราะ
เขาอาจกลับมามีอำนาจอีกได้
30. **คว่ำบาตร**
ความหมาย ไม่ยอมคบค้าสมาคมด้วย, เดิมหมายถึงสังฆกรรมที่พระสงฆ์ประกาศ
ลงโทษคฤหัสถ์ผู้ประทุษร้ายต่อศาสนาด้วยการไม่คบไม่รับบิณฑบาตเป็นต้น
31. **คางคกขึ้นวอ**
ความหมาย คนที่มีฐานะต่ำต้อยพอได้ดิบได้ดีก็มักแสดงกิริยาอวดดีลื้มตัว
32. **จระเข้ขวางคลอง**
ความหมาย ผู้ที่ขบขันท่าหรือขัดขวางไม่ให้ผู้อื่นทำการอย่างใดอย่างหนึ่งได้
สะดวกเหมือนจระเข้ที่ขึ้นมาขวางคลองทำให้เรือผ่านไปผ่านมาไม่สะดวก
33. **จับปลาสองมือ**
ความหมาย หมายถึงเอาให้ได้ทั้ง2อย่าง, เสี่ยงทำการพร้อมๆกันซึ่งอาจไม่สำเร็จ
ทั้ง2อย่าง

34. **จับปูใส่กระดัง**
ความหมาย การเปรียบเทียบกับเด็กๆที่ทุกคนไม่ยอมอยู่หนึ่งผู้ใหญ่ต้องคอยควบคุมดูแลตลอดเวลาเพื่อให้เด็กอยู่ในระเบียบ
35. **ใจเขาใจเรา**
ความหมาย การที่มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น หากคิดที่จะทำอะไรสักอย่างกับผู้อื่น ให้นึกถึงความรู้สึกของเขา ถ้าเราเป็นเขาจะรู้สึกอย่างไร
36. **ใจดีผีเข้า**
ความหมาย คนใจดีเป็นคนดีเกินไปมักถูกรังแก
37. **ข้างตายทั้งตัวเอาใบบัวมาปิด**
ความหมาย คนที่ทำความผิดอย่างร้ายแรงยอมไม่สามารถปกปิดความผิดของตนได้หรือพยายามหาหลักฐานมากลบเกลื่อนแต่ไม่สามารถปกปิดความผิดนั้นได้
38. **ดินพอกหางหมู**
ความหมาย การปล่อยงานค้างคั่งอยู่เรื่อยๆเพราะมัวแต่ผัดวันประกันพรุ่งในไม่ช้างานที่ค้างคั่งนั้นจะพอกพูนมากขึ้นทุกทีจนเป็นภาระที่หน้าเบื่อหน่ายภายหลัง
39. **เด็ดบัวไม่ไผ่ไผ่**
ความหมาย ตัดขาด,ตัดญาติขาดมิตรกันเด็ดขาด,มักใช้คู่กับเด็ดดอกไม้ไว้ชั่วเด็ดบัวไม่ไผ่ไผ่
40. **เดินตามหลังผู้ใหญ่หมาไม่กัด**
ความหมาย ประพฤติตามอย่างผู้ใหญ่ยอมปลอดภัย
41. **ดักบาตรถามพระ**
ความหมาย จะทำอะไรสักอย่างหนึ่งแก่ผู้อื่นในเมื่อผู้นั้นเต็มใจรับอยู่แล้วไม่ต้องถามว่าจะเอาหรือไม่เอาเมื่อจะให้ก็ให้ทีเดียวเหมือนกับถวายอาหารพระพระท่านจะรับของทุกอย่างไม่มีการปฏิเสธ
42. **ตาดีได้ตาร้ายเสีย**
ความหมาย ถ้าโชคดี ตานั้นก็ได้ ถ้าโชคร้าย ตานั้นก็เสีย
ที่มา ตาในที่นี้หมายถึงรอบการเล่น มักใช้ในการพนันขันต่อหรือเกมกีฬา
43. **ตาบอดได้แว่น**
ความหมาย ได้รับสิ่งของที่มีคนเขาให้มาแต่ตัวเองไม่มีปัญญาจะใช้เช่นมีคนให้พัดลมมาแต่ที่บ้านไม่มีไฟฟ้าเป็นต้น
44. **ดึงให้กากิน**
ความหมาย ลงทุนลงแรงทำสิ่งที่ไม่เป็นคุณแก่ตนมีแต่จะเป็นโทษแล้วยังกลับไป

- เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นอีกเช่นตึงให้ตายแต่ไม่ได้นำงมาเป็นอาหารกลับโยนงูให้กา
กิน
45. **ตื่นก่อนนอนหลัง**
46. **ถอดเขี้ยวถอดเล็บ**
ความหมาย ละพยศ, ละความดุหรือร้ายกาจ, เลิกแสดงฤทธิ์แสดงอำนาจอีกต่อไป
47. **ทำดีที่เหลว**
ความหมาย มีท่าทางดีแต่ทำอะไรไม่ได้เรื่อง
48. **ทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว**
ความหมาย คนเราทำอย่างไรก็จะได้อย่างนั้น
49. **ทำนาบนหลังคน**
ความหมาย หาผลประโยชน์ใส่ตนโดยขูดรีดผู้อื่น
50. **ธรรมย่อมรักษาผู้ประพฤติธรรม**
ความหมาย ประพฤติอย่างไร ธรรมะจึงจะตามรักษาผู้นั้นได้
51. **นกด่อ**
ความหมาย คนที่ทำหน้าที่ติดต่อหรือชักจูงหลอกล่อคนอื่นให้หลงเชื่อ(ใช้ใน
ทางไม่ดี)
52. **นกน้อยทำรังแต่พอตัว**
ความหมาย เป็นผู้น้อยทำอะไรต้องดูให้พอสอดคล้องกับฐานะของตนเช่นมีเงินไม่
มากนักก็สร้างบ้านพอประมาณมิใช่สร้างใหญ่โตเพิ่มภาระหนี้สินให้ครอบครัว
53. **ในน้ำมีปลาในนามีข้าว**
ความหมาย ดินแดนที่มีความอุดมสมบูรณ์ ผู้คนไม่อดอยากปากแห้ง โดยเทียบ
ได้กับในแหล่งน้ำทุกที่มีปลาให้จับเป็นอาหารและในนาก็มีข้าวอุดมสมบูรณ์
ที่มา ขยายความ : สุภาชิตสำนวนไทยคำว่า ในน้ำมีปลาในนามีข้าว นิยมใช้กับ
พื้นที่หรือดินแดนที่มีความอุดมสมบูรณ์ ในน้ำมีปลามากมาย ในนาก็มีข้าวอย่าง
เหลือเฟือ ตัวอย่างเช่นประเทศไทยของเรา ก็ถือว่าเป็นตัวอย่างของคำว่าในน้ำมี
ปลาในนามีข้าวได้เป็นอย่างดี
54. **ปลากระดีได้น้ำ**
ความหมาย การแสดงอาการดีใจจนออกหน้าดูแล้วเกินงามส่วนใหญ่แล้วจะว่าผู้
หญิงที่แสดงอาการดีใจและท่าทางไม่เรียบร้อย
55. **ปลาหมอแอกเหงือก**
ความหมาย กระเสือกกระสนดินรน

56. **ปลาใหญ่กินปลาเล็ก**
ความหมาย คนที่มีอำนาจราชศักดิ์หรือเป็นใหญ่เป็นโตก็ย่อมข่มคนที่เป็นผู้น้อยหรือผู้น้อยเหมือนกับคนที่มีกำลังมากย่อมมีภาษีเหนือกว่าคนอ่อนแอ
57. **ปากเป็นเอกเลขเป็นโท**
ความหมาย การพูดจาสำคัญกว่าวิชาหนังสือ
58. **ปิดทองหลังพระ**
ความหมาย ทำความดีแต่ไม่ได้รับการยกย่องเพราะไม่มีใครเห็นคุณค่า
59. **เป่าปี่ให้ควายฟัง**
ความหมาย การพูดจาแนะนำสั่งสอนให้คนโง่เง่าฟังเพื่อหวังให้เกิดประโยชน์แก่ตัวเขาเองแต่กลับไม่ได้ประโยชน์อะไรเลยเพราะคนโง่ฟังไม่รู้เรื่องเหมือนกับคนเป่าปี่ให้ควายฟังควายฟังไม่รู้เรื่อง
60. **ไปลามาไหว้**
ความหมาย มารยาทไทย ที่เป็นวัฒนธรรมในการทักทาย เวลาพบปะกันหรือลาจากกัน
61. **ผู้ดีเดินตรอกซี้ครอกเดินถนน**
ความหมาย คนดีคอยปิดบังไม่แสดงตัวแต่คนชั่วกลับแสดงออกอย่างเปิดเผย
62. **เพื่อนกินหาง่ายเพื่อนตายหายาก**
63. **ฟังไม่ได้ศัพท์จับไปกระเดียด**
ความหมาย ฟังไม่ได้ความแจ่มชัดแล้วเอาไปพูดต่อหรือทำผิดๆพลาดๆ
64. **มือไม่พายเอาเท้าราน้ำ**
ความหมาย ไม่ช่วยทำงานแล้วเกะกะขัดขวางทำให้งานเดินไปไม่สะดวก เหมือนกับคนที่นั่งไปในเรือไม่ช่วยทำงานแต่ยังไปเอาเท้าไปราน้ำให้เรือแล่นช้า
65. **มือไวใจเร็ว**
ความหมาย ต่วนตัดสินใจทำสิ่งต่างๆ โดยไม่คิดให้รอบคอบ
66. **แมวนอนหวด**
ความหมาย ทำทีว่าเป็นคนซื่อ แต่พอเพลอกก็ออกฉลาดลายทันที เช่นเดียวกับแมวที่นอนบิดขี้เกียจ ไม่ลืมหูลืมตาอยู่ใกล้ๆ หวดหนึ่งข้าวข้างๆ เต่าไฟที่มีปลาย่างวางอยู่พอคนเผลอมันก็ลุกขึ้นคาบ เอาปลาไปทันที
67. **แม่สื่อแม่ชักไม่ได้เจ้าตัวเอารวพันหลัก**
ความหมาย หญิงที่ไปติดต่อดูระหว่างชายหญิงแต่ไม่สำเร็จในที่สุดก็ตกเป็นภรรยาของชายนั้นแทน

68. **ยกตนข่มท่าน**
ความหมาย ยกย่องตัวเองและข่มผู้อื่น, พุดทับถมผู้อื่นแสดงให้เห็นว่าตัวเหนือกว่า
69. **ยกเมฆ**
ความหมาย เดาเอา, นึกคาดเอาเอง, กุเรื่องขึ้น
70. **ยกหางตัวเอง**
ความหมาย ยกตนเองว่าดีว่าเก่ง
71. **ยืนกระต่ายขาเดียว**
ความหมาย การพูดยืนยันคำเดียวไม่แปรผันหรือเปลี่ยนแปลงไปเช่นเขาไม่ได้สักเงินไปจริงๆถามเขาตั้งร้อยครั้งเขาก็ยืนยันว่าไม่ได้เอาไปจริง
72. **รวมกันเราอยู่แยกกันเราตาย**
73. **รักดีห้ามจู้รักชั่วห้ามเสา**
ความหมาย ใฝ่ดีจะมีความสุขความเจริญใฝ่ชั่วจะได้รับความลำบาก
74. **รักสนุกทุกข์ถนัด**
ความหมาย สนุกมาก ก็มักจะทุกข์มาก
75. **ลูกไก่ในกำมือ**
76. **ลูกไม้หล่นไม่ไกลต้น**
ความหมาย ลูกย่อมไม่ต่างกับพ่อแม่มากนัก
77. **เล่นกับสากสากต่อยหัว**
ความหมาย ถาลดตัวไปเล่นหัวกับคนชั้นต่ำกว่า เขาก็อาจดีเสมอทำลวนลามเอาสากในที่นี้หมายถึงสากตำข้าวที่เขาพึงไว้ ถ้าใครซุกซนไปจับต้องเข้า สากอาจเลื่อนล้มทับถูกหัวถูกหูก็ได้
78. **เลือกที่รักมักที่ชัง**
ความหมาย ลำเอียง, ไม่เป็นกลาง, เลือกปฏิบัติ
79. **วัดรอยเท้า**
ความหมาย มุ่งจะโต้ตอบมุ่งแก้แค้นมุ่งอาฆาตเป็นสำนวนที่ใช้กับลูกที่คิดจะสู้ลูกหรือใช้กับผู้น้อยคิดจะหักล้างผู้ใหญ่ที่เคยบังคับบัญชาตนมาก็ได้
80. **วันพระไม่ได้มีหนเดียว**
ความหมาย วันหน้ายังมีโอกาสอีก(มักใช้พูดเป็นเชิงอาฆาต)

81. **วัวแก่อยากกินหญ้าอ่อน**
ความหมาย ชายแก่ที่มีเมียสาวครวญลูกหลานมักใช้เป็นคำเปรียบเปรยเมื่อเห็นคนที่มีอายุมากไปจับเด็กรุ่นลูกหลานหวังจะได้มาเป็นเมีย
82. **วัวลืมนิน**
ความหมาย คนที่ได้ดีแล้วลืมนฐานะเดิมของตน
83. **วัวหายล้อมคอก**
ความหมาย เกิดเรื่องเสียหายขึ้นแล้วจึงคิดหาหนทางป้องกันเหมือนมีสมบัติไม่เก็บรักษาให้ดีพอสมบัติหายไปแล้วจึงหาทางสร้างที่เก็บสมบัติ
84. **เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร**
ความหมาย การให้อภัย คือการยุติความบาดหมางทั้งปวง ไม่จองเวรจองกรรมกัน เสรกรรมก็จะไม่เกิดขึ้นใหม่
85. **ศิษย์คิดล้างครู**
ความหมาย ศิษย์เผลอคนที่มุ่งคิดทำลายล้างครูบาอาจารย์
86. **สอนจระเข้ให้ว่ายน้ำ**
ความหมาย สอนคนที่มีสันดานไม่ดีอยู่แล้วให้มีความเฉลียวฉลาดมากยิ่งขึ้นแล้ว ก็ก่อให้เกิดเรื่องร้ายขึ้นมาภายหลัง
87. **สำเนียงบอกภาษากิริยาສອສຸລ**
ความหมาย การแสดงออกทางการพูดหรือกิริยามารยาท ที่จะชี้ให้เห็นถึงพื้นฐาน การในการเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน
88. **สีขอให้ควายฟัง**
ความหมาย แนะนำ หรือสั่งสอนคนปัญญาทึบ มักไม่มีประโยชน์ เสียเวลาเปล่า
89. **เสือสองตัวอยู่ถ้ำเดียวกันไม่ได้**
ความหมาย คนมีอำนาจ บารมี อิทธิพลพอ ๆ กัน ย่อมอยู่ร่วมกันไม่ได้ ตัวอย่าง เช่น เขาทั้งสองเป็นคนเก่งและมีความสามารถเท่า ๆ กันมักเกิดปัญหาเพราะความ ไม่ยอมกันเหมือนเสือสองตัวอยู่ถ้ำเดียวกันไม่ได้
90. **หนีเสือปะจระเข้**
ความหมาย คนที่มีความทุกข์กำลังจะได้รับอันตรายไปขอความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นแต่กลับไปพบความทุกข์อันตรายอีกจากบุคคลที่ไปขอพึ่งพิง
91. **หมากัดไม่เห่า**
ความหมาย คนที่ต่อสู้หรือตอบโต้โดยไม่เตือนล่วงหน้า

92. **หวานนอกขมใน**
ความหมาย พุดทำหรือแสดงให้เห็นว่าดีแต่ภายนอกแต่ในใจกลับตรงข้าม
93. **หอกข้างแคร่**
ความหมาย คนที่ใกล้ชิดที่อาจคิดร้ายขึ้นมาเมื่อไรก็ได้มักใช้แก่ลูกเลี้ยงที่ติดมากับพ่อหรือแม่, ศัตรูที่อยู่ข้างตัว
94. **เห็นกงจักรเป็นดอกบัว**
ความหมาย เห็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง
95. **อกเขาอกเรา**
ความหมาย การที่มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น หากคิดที่จะทำอะไรสักอย่างกับผู้อื่น ให้นึกถึงความรู้สึกของเขา ถ้าเราเป็นเขาจะรู้สึกอย่างไร
96. **อมพระมาพุด**
ความหมาย ใช้ในการพุดโดยอ้างพระหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์มาประกอบเป็นพยานมักใช้ในความปฏิเสธเช่นต่อให้อมพระมาพุดก็ไม่เชื่อ
97. **อยากเป็นหนี้ให้เป็นนายหน้า**
98. **อย่าถือคนบ้าอย่าว่าคนเมา**
ความหมาย อย่าหาความจากคนที่ไม่มีสติสมบูรณ์ เพราะไร้ซึ่งประโยชน์ในการเจรจา
99. **เอาเปิดไปชนประชันไก่**
ความหมาย การเอาของที่ไม่ดีไม่มีค่ามาแทนของดีของมีค่าเช่นนำทองแดงหัวพลอยไปแทนแหวนทองคำฝังเพชรเป็นต้น
100. **เอาลูกเขามาเลี้ยงเอาเมียงเขามาอม**
ความหมาย เอาลูกของคนอื่นมาเลี้ยงเป็นลูกเป็นภรรยารับผิดชอบที่หวังผลตอบแทนแน่นอนไม่ได้